

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 113/23

Λουξεμβούργο, 4 Ιουλίου 2023

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-252/21 | Meta Platforms κ.λπ. (Γενικοί όροι χρήσης κοινωνικού δικτύου)

Εθνική αρχή ανταγωνισμού μπορεί, στο πλαίσιο της εξέτασης της ύπαρξης τυχόν κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, να διαπιστώσει παραβίαση του ΓΚΠΔ

Επειδή όμως δεσμεύεται από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, οφείλει να λάβει υπόψη κάθε απόφαση ή έρευνα της εποπτικής αρχής που είναι αρμόδια δυνάμει του κανονισμού

Η Meta Platforms Ireland διαχειρίζεται τη λειτουργία του ηλεκτρονικού μέσου κοινωνικής δικτύωσης Facebook στην Ένωση. Με την εγγραφή τους στο Facebook, οι χρήστες αποδέχονται τους γενικούς όρους που θέτει η εταιρία αυτή και, κατά συνέπεια, την πολιτική της όσον αφορά τη χρήση των δεδομένων και των cookies. Βάσει των γενικών όρων, η Meta Platforms Ireland συλλέγει δεδομένα σχετικά με τη δραστηριότητα των χρηστών τόσο εντός όσο και εκτός του κοινωνικού δικτύου και τα συσχετίζει με τους λογαριασμούς τους στο Facebook. Ως προς τη δεύτερη κατηγορία δεδομένων, τα οποία είναι γνωστά και ως «εκτός Facebook δεδομένα», πρόκειται για δεδομένα που αφορούν, αφενός, τις επισκέψεις σε τρίτες ιστοσελίδες και εφαρμογές και, αφετέρου, τη χρήση άλλων διαδικτυακών υπηρεσιών του ομίλου Meta (όπως το Instagram και το WhatsApp). Τα δεδομένα τα οποία συλλέγονται κατ' αυτόν τον τρόπο συμβάλλουν, μεταξύ άλλων, στην εξατομίκευση των διαφημιστικών μηνυμάτων που προορίζονται για τους χρήστες του Facebook.

Η γερμανική ομοσπονδιακή αρχή ανταγωνισμού απαγόρευσε στις εταιρίες του ομίλου Meta να προβλέπουν στους γενικούς όρους, ως προϋπόθεση για τη χρήση του κοινωνικού δικτύου Facebook από ιδιώτες κατοίκους Γερμανίας, ότι θα επιτρέπεται η επεξεργασία των εκτός Facebook δεδομένων τους και ότι θα πραγματοποιείται χωρίς τη συγκατάθεσή τους. Στήριξε την αιτιολογία της αποφάσεώς της στο ότι η επεξεργασία, καθώς ήταν αντίθετη προς τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων (ΓΚΠΔ)¹, συνιστούσε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της Meta Platforms Ireland στη γερμανική αγορά των κοινωνικών δικτύων.

Το ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε προσφυγή κατά της ως άνω αποφάσεως, ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού μπορούν να ελέγχουν κατά πόσον μια επεξεργασία δεδομένων συνάδει με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, το γερμανικό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του ΓΚΠΔ σε περίπτωση επεξεργασίας δεδομένων από επιχείρηση εκμετάλλευσης ηλεκτρονικού μέσου κοινωνικής δικτύωσης.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο τονίζει ότι, **στο πλαίσιο του ελέγχου της ύπαρξης κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης από επιχείρηση, μπορεί η αρχή ανταγωνισμού του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους**

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1).

να χρειαστεί να εξετάσει επίσης αν η συμπεριφορά της επιχείρησης αυτής είναι σύμφωνη και με άλλους κανόνες, πέραν εκείνων του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως οι κανόνες του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, όταν η εθνική αρχή ανταγωνισμού κρίνει ότι συντρέχει παραβίαση του ΓΚΠΔ, δεν υποκαθίσταται στη θέση των εποπτικών αρχών τις οποίες προβλέπει ο κανονισμός. Πράγματι, **η εκτίμησή της αναφορικά με την τήρηση του ΓΚΠΔ έχει ως αποκλειστικό σκοπό να διαπιστωθεί αν υφίσταται κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης** και να επιβληθούν, βάσει των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, μέτρα ώστε να παύσει η κατάχρηση.

Προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεκτική εφαρμογή του ΓΚΠΔ, **οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού οφείλουν να συνεννοούνται και να συνεργάζονται καλόπιστα με τις αρχές που είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση της τήρησης του κανονισμού.** Ειδικότερα, όταν εθνική αρχή ανταγωνισμού εκτιμά ότι είναι αναγκαίο να εξετάσει τη νομιμότητα της συμπεριφοράς μιας επιχείρησης βάσει του ΓΚΠΔ, **είναι υποχρεωμένη να ελέγξει αν η συγκεκριμένη ή παρόμοια συμπεριφορά έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποφάσεως εκδοθείσας από την αρμόδια εποπτική αρχή ή ακόμη και από το Δικαστήριο.** Αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, **δεν επιτρέπεται να αποκλίνει,** καίτοι παραμένει ελεύθερη να αντλήσει τα δικά της συμπεράσματα υπό το πρίσμα της εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού.

Εξάλλου, κατά το Δικαστήριο, η επεξεργασία δεδομένων στην οποία προβαίνει η Meta Platforms Ireland φαίνεται να αφορά και ειδικές κατηγορίες δεδομένων ικανών να αποκαλύψουν, μεταξύ άλλων, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τα θρησκευτικά πιστεύω και τον σεξουαλικό προσανατολισμό, δηλαδή δεδομένα των οποίων η επεξεργασία απαγορεύεται κατ' αρχήν από τον ΓΚΠΔ. Το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει λοιπόν να κρίνει αν ορισμένα από τα συλλεγόμενα δεδομένα μπορούν όντως να αποκαλύψουν τέτοιες πληροφορίες, είτε σχετίζονται με χρήση του κοινωνικού αυτού δικτύου είτε με οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο.

Ως προς το ζήτημα αν **η επεξεργασία τέτοιων «ευαίσθητων», όπως αποκαλούνται, δεδομένων** επιτρέπεται κατ' εξαίρεση για τον λόγο ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχουν προδήλως δημοσιοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι **το γεγονός και μόνον ότι ένας χρήστης επισκέπτεται ιστοσελίδες ή εφαρμογές που μπορούν να αποκαλύψουν τέτοιες πληροφορίες επ' ουδενί σημαίνει ότι δημοσιοποιεί προδήλως τα δεδομένα του,** κατά την έννοια του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση που ο χρήστης **εισάγει τα δεδομένα** σε τέτοιες ιστοσελίδες ή εφαρμογές ή ακόμη **κλικάρει σε** εκεί ενσωματωμένες **επιλογές, εκτός αν έχει εκ των προτέρων εκφράσει ρητώς την επιλογή του να καταστήσει τα δεδομένα τα οποία τον αφορούν δημοσίως προσβάσιμα σε απεριόριστο αριθμό προσώπων.**

Όσον αφορά γενικότερα την επεξεργασία στην οποία υποβάλλει η Meta Platforms Ireland τα δεδομένα, περιλαμβανομένων των «μη ευαίσθητων», το Δικαστήριο εξετάζει στη συνέχεια αν τέτοια επεξεργασία καλύπτεται από τους προβλεπόμενους στον ΓΚΠΔ δικαιολογητικούς λόγους δυνάμει των οποίων η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων μπορεί να καταστεί νόμιμη. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνει ότι **η ανάγκη εκτέλεσης της σύμβασης** στην οποία το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος δεν δικαιολογεί την επίδικη πρακτική παρά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι **η επεξεργασία δεδομένων είναι αντικειμενικώς αναγκαία, υπό την έννοια ότι το κύριο αντικείμενο της σύμβασης αυτής θα ήταν αδύνατον να εκπληρωθεί ελλείψει της επεξεργασίας.** Υπό την επιφύλαξη του ελέγχου του ζητήματος αυτού από το αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο διατυπώνει αμφιβολίες περί του κατά πόσον μπορεί να πληροί τα εν λόγω κριτήρια η επίκληση της ανάγκης εξατομίκευσης των περιεχομένων ή ομοιογενούς και απρόσκοπτης χρήσης των υπηρεσιών που είναι χαρακτηριστικές του ομίλου Meta. Επιπλέον, κατά το Δικαστήριο, **η εξατομίκευση της διαφήμισης μέσω της οποίας χρηματοδοτείται το ηλεκτρονικό μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook δεν μπορεί να δικαιολογήσει, ως νόμιμο συμφέρον το οποίο επιδιώκεται από τη Meta Platforms Ireland, την επεξεργασία των επίμαχων δεδομένων, άνευ της συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων.**

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το γεγονός ότι η επιχείρηση εκμετάλλευσης ενός κοινωνικού δικτύου, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, κατέχει **δεσπόζουσα θέση** στην αγορά των κοινωνικών δικτύων **δεν αποκλείει, αυτό**

καθ' εαυτό, την ύπαρξη δυνατότητας των χρηστών του να συγκατατεθούν εγκύτως, κατά την έννοια του ΓΚΠΔ, στην επεξεργασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα την οποία πραγματοποιεί η επιχείρηση. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη ότι, λόγω της δεσπόζουσας θέσης, είναι πιθανόν να επηρεαστεί η ελευθερία επιλογής των χρηστών και να δημιουργηθεί προφανής ανισότητα μεταξύ εκείνων και του υπευθύνου επεξεργασίας, η δεσπόζουσα θέση **συνιστά σημαντικό στοιχείο κατά την εκτίμηση του ζητήματος αν η συγκατάθεση δόθηκε πράγματι εγκύτως** και, κυρίως, ελεύθερα. Το δε βάρος απόδειξης το φέρει η οικεία επιχείρηση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και η περίληψη](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της.

Επικοινωνία: Ευαγγελία Λύκου ☎ (+352) 4303 2077.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

